Torstai 11. kesäkuuta 2015

P8_TA(2015)0233

Korkean tason korruptiotapauksia FIFAssa koskevat viimeaikaiset paljastukset

Euroopan parlamentin päätöslauselma 11. kesäkuuta 2015 korkean tason korruptiotapauksia FIFAssa koskevista viimeaikaisista paljastuksista (2015/2730(RSP))

(2016/C 407/12)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon komission 3. helmikuuta 2014 antaman EU:n korruptiontorjuntakertomuksen (COM(2014)0038),

— ottaa huomioon 6. kesäkuuta 2011 annetun komission tiedonannon korruption torjumisesta EU:ssa (COM(2011) 0308),

— ottaa huomioon rahoitusjärjestelmän käytön estämisestä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen 20. toukokuuta 2015 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/849 ([1]),

— ottaa huomioon 18. tammikuuta 2011 annetun komission tiedonannon ”Urheilun eurooppalaisen ulottuvuuden kehittäminen” (COM(2011)0012),

— ottaa huomioon 2. helmikuuta 2012 antamansa päätöslauselman urheilun eurooppalaisesta ulottuvuudesta ([2]),

— ottaa huomioon 11. heinäkuuta 2007 annetun komission valkoisen kirjan urheilusta (COM(2007)0391),

— ottaa huomioon neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 21. toukokuuta 2014 antaman päätöslauselman Euroopan unionin urheilualan työsuunnitelmasta vuosiksi 2014–2017,

— ottaa huomioon 14. maaliskuuta 2013 antamansa päätöslauselman sopupeleistä ja lahjonnasta urheilussa ([3]),

— ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen 23. huhtikuuta 2015 antaman päätöslauselman jalkapalloilun hallinnonuudistuksesta,

— ottaa huomioon Erasmus+ -ohjelmaan kuuluvan uuden urheiluohjelman ja erityisesti sen tavoitteen, joka koskee urheilun rehellisyyteen kohdistuvien rajat ylittävien uhkien, esimerkiksi dopingin, sopupelien ja väkivallan sekä kaikenlaisen suvaitsemattomuuden ja syrjinnän, torjumista sekä hyvän hallintotavan edistämistä ja tukemista urheilun alalla,

— ottaa huomioon asiakirjan ”Tukholman ohjelma – Avoin ja turvallinen Eurooppa kansalaisia ja heidän suojeluaan varten”,

— ottaa huomioon FIFAn perussäännön 2 artiklan, jossa Fifan tavoitteiksi asetetaan muun muassa seuraavat: edistää rehellisyyttä, etiikkaa ja reilua peliä sekä estää kaikki menetelmät tai käytännöt, kuten korruptio, doping tai otteluiden manipulointi, jotka saattaisivat vaarantaa otteluiden, kilpailujen, pelaajien, toimihenkilöiden sekä jäsenten rehellisyyden tai aiheuttaa jalkapalloilun väärinkäyttöä,

— ottaa huomioon jalkapallon maailmanmestaruuskisojen vuoden 2018 ja vuoden 2022 isäntämaan kiistanalaista valintamenettelyä koskevan Michael Garcian raportin, jonka Fifa lupasi julkaista joulukuussa 2014,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 128 artiklan 5 kohdan ja 123 artiklan 4 kohdan,

([1]) EUVL L 141, 5.6.2015, s. 73.
([2]) EUVL C 239 E, 20.8.2013, s. 46.
([3]) Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0098.

Torstai 11. kesäkuuta 2015

A. ottaa huomioon, että Sveitsin viranomaiset pidättivät Zürichissä 27. toukokuuta 2015 neljätoista Fifan toimihenkilöä, varapuheenjohtaja mukaan lukien; ottaa huomioon, että pidätykset tehtiin Yhdysvaltojen oikeusministeriön pyynnöstä ja että pidätettyjä syytetään rahanpesusta, ryöstöntapaisesta kiristyksestä, petoksista ja lahjusten vastaanottamisesta yli 150 miljoonan Yhdysvaltain dollarin edestä;

B. ottaa huomioon, että Sveitsin ja Yhdysvaltojen viranomaiset ovat myös aloittaneet erillisen rikostutkinnan siitä, miten Venäjä sai vuoden 2018 ja Qatar vuoden 2022 maailmanmestaruuskisojen isännyyden;

C. toteaa, että Fifa on toiminut monia vuosia noudattamatta vastuuvelvollisuutta ja avoimuutta ja tunnetusti korruptoituneena organisaationa; toteaa, että viimeaikaiset pidätykset antavat varmuuden siitä, että Fifan tapauksessa on kyse systeemisistä, laajalle levinneistä ja toistuvista petoksista ja korruptiosta eikä yksittäisistä väärinkäytöksistä kuten Fifan entinen puheenjohtaja Joseph Blatter on väittänyt;

D. ottaa huomioon, että Fifan johtohenkilöiden pidättämisestä ja heitä vastaan nostetuista syytteistä ja järjestön kriisistä huolimatta Joseph Blatter valittiin 29. toukokuuta 2015 Fifan puheenjohtajaksi viidenneksi kaudeksi; toteaa, että Joseph Blatterin uudelleenvalinta puheenjohtajaksi sekä päätös olla julkistamatta Garcian raportin tuloksia, jotka koskivat Venäjän ja Qatarin valintaa vuoden 2018 ja vuoden 2011 maailmanmestaruuskisojen isäntämaiksi, osoittivat, että Fifa on toiminut vastuuttomasti ja vastuuvelvollisuutta noudattamatta eikä se ole halunnut uudistua ja toteuttaa tarvittavia muutoksia kansainvälisen jalkapalloilun hallinnon parantamiseksi;

E. katsoo, että Joseph Blatterin ero ja Fifan toimihenkilöiden pidätykset ovat luoneet edellytykset Fifan rakenteiden ja käytäntöjen radikaalille uudistamiselle, joka parantaisi sen hallintoa ja torjuisi järjestön korruptiota, minkä on tapahduttava kiireellisesti;

F. pitää urheilujärjestöjen rehellisyyttä hyvin tärkeänä, koska sekä ammattilais- että amatööriurheilu ovat keskeisessä asemassa rauhan, ihmisoikeuksien ja solidaarisuuden edistämisessä maailmanlaajuisesti ja tuovat yhteiskunnille terveyteen liittyviä ja taloudellisia etuja ja koska niillä on keskeinen rooli koulutukseen ja kulttuuriin liittyvien perusarvojen esiintuomisessa sekä sosiaalisen osallisuuden edistämisessä;

G. ottaa huomioon, että 3. kesäkuuta 2015 antamassaan lausunnossa koulutus-, kulttuuri-, nuoriso- ja urheiluasioista vastaava komission jäsen Tibor Navracsics tuomitsi Fifan viimeaikaiset tapahtumat ja kehotti palauttamaan luottamuksen ja luomaan Fifaan hyvään hallintotapaan perustuvan vankan järjestelmän;

H. panee merkille, että komissio ja neuvosto ovat todenneet jalkapalloilun hyvän hallinnon edellyttävän jalkapalloilun hallintoelinten ja viranomaisten välistä kumppanuutta, jossa kunnioitetaan ammattilaisurheilun itsesääntelevää luonnetta ja jonka johdosta on käynnistetty urheilua koskeva jäsennelty vuoropuhelu;

I. toteaa, että urheilujärjestöjen avoimuus, vastuuvelvollisuus ja demokratia – toisin sanoen hyvä hallinto – ovat kyseisen itsesääntelyyn perustuvan järjestelmän edellytyksiä sekä edellytyksiä sille, että urheiluliike voi estää ja torjua urheilun alalla esiintyviä petoksia ja korruptiota tehokkaasti ja rakenteiden tasolla;

J. ottaa huomioon, että parlamentti on aiemmin kehottanut jalkapalloilun hallintoelimiä lisäämään demokratiaa, avoimuutta, legitimiteettiä ja vastuuvelvollisuutta (toisin sanoen tilintarkastuksen suorittaisi riippumaton tarkastuselin) sekä hyvää hallintoa ja pyytänyt komissiota antamaan ohjeita siitä, kuinka legitiimiä ja asianmukaista itsesääntelyä voidaan tukea;

K. huomauttaa, että jos korruptioon ei puututa kiireesti ja asianmukaisesti, se saattaa edelleen heikentää luottamusta urheilun instituutioihin ja saattaa koko urheilun rehellisyyden uhanalaiseksi;

L. ottaa huomioon, että komissio noudattaa Tukholman ohjelmaa toteuttaessaan toimia oikeus- ja sisäasioiden alalla ja että korruption torjunta on yksi ohjelman painopisteistä;

M. toteaa, että urheilu on myös suuri ja nopeasti kasvava EU:n talouden ala, joka lisää merkittävästi kasvua ja työllisyyttä, ja se tuottaa lisäarvoa ja työllisyysvaikutuksia yli keskimääräisen kasvuvauhdin;

1. tuomitsee Fifassa paljastuneen systeemisen ja halveksittavan korruption ja palauttaa mieliin näkemyksensä, että nämä väitteet olivat kaikkea muuta kuin yllätyksellisiä;

2. kehottaa urheilujärjestöjä, jäsenvaltioita ja EU:ta tekemään täysipainoista yhteistyötä kaikissa käynnissä olevissa ja tulevissa tutkinnoissa, jotka koskevat väitteitä korruptiokäytännöistä Fifassa;

3. painottaa, että Sveitsin ja Yhdysvaltojen oikeusviranomaisten on äärimmäisen tärkeää tutkia Fifan hallituksen päätökset myöntää maailmanmestaruuskisojen isännyys vuonna 1998 Ranskalle, vuonna 2010 Etelä-Afrikalle, vuonna 2018 Venäjälle ja vuonna 2022 Qatarille;

4. korostaa tarvetta varmistaa, että Fifan aiempia korruptiokäytäntöjä koskevien jatkotutkimusten yhteydessä erotetaan kaikki taloudellisiin väärinkäytöksiin osallisina olleet toimihenkilöt aina, kun se on perusteltua, ja että korruptoituneeseen tai rikolliseen toimintaan liittyviä päätöksiä tarkastellaan uudelleen; kehottaa unionia seuraamaan tätä prosessia tiiviisti ja luomaan puolueettomalle ulkopuoliselle tutkinnalle tarvittavat edellytykset; pitää myönteisenä Fifan tilintarkastus- ja valvontakomitean johtajan lausuntoa, jossa tämä totesi, että vuoden 2018 ja vuoden 2022 maailmanmestaruuskisojen isäntämaan valintapäätökset voidaan kumota, jos löytyy näyttöä siitä, että valinnat tehtiin yksinomaan korruptoituneen toiminnan seurauksena;

5. moittii Fifaa siitä, ettei se ole julkistanut Garcian raporttia kokonaisuudessaan, vaikka se joulukuussa 2014 lupasi näin tehdä, mutta ei tähän mennessä ole silti ryhtynyt asiassa toimeen, ja kehottaa Fifaa välittömästi korjaamaan tämän laiminlyönnin;

6. toteaa jälleen pitävänsä tärkeänä, että maailmanmestaruuskisojen isännyyden myöntämiseen sovelletaan selkeitä ja avoimia sääntöjä ja että perustetaan asianmukainen tiedotus- ja valvontakoneisto sen varmistamiseksi, että kisoja hakevia maita kohdellaan tasa-arvoisesti ja että lopullinen päätös perustuu tiukasti niiden esittämien hankkeiden ansioihin;

7. kehottaa kaikkia kansainvälisiä urheilujärjestöjä varmistamaan, että kaikki suurten urheilutapahtumien isännyyttä hakevat maat sitoutuvat noudattamaan kaikissa tapahtuman järjestämiseen ja kulkuun liittyvissä toiminnoissa perusoikeuksia koskevia kansainvälisiä normeja;

8. on huolestunut vuoden 2022 Fifan maailmanmestaruuskisojen infrastruktuurin rakennustyömailla Qatarissa työskentelevien siirtotyöläisten tilanteesta, muun muassa kafala-järjestelmästä, joka merkitsee pakkotyötä, vaarallisia työolosuhteita, pakkoa työskennellä äärimmäisessä kuumuudessa kuutena päivänä viikossa sekä pakkoa elää ylikansoitetuissa ja siivottomissa työleireissä; on huolissaan siirtotyöläisten tilanteesta Qatarissa, jossa työolot ovat vaaralliset, työntekijät pakotetaan työskentelemään äärimmäisen kuumissa lämpötiloissa kuutena päivänä viikossa, työajat ovat pitkiä ja työntekijät joutuvat asumaan täpötäysillä ja siivottomilla työleireillä; vaatii Qataria ratifioimaan työelämän perusoikeudet ja YK:n kansainvälisen yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksista, säätämään niistä lailla ja valvomaan niiden täytäntöönpanoa;

9. korostaa, että korruptio ja rahanpesu kytkeytyvät luontaisesti toisiinsa ja että useissa jäsenvaltioissa on tapahtunut sopupelejä ja muita talousrikoksia, jotka liittyvät usein kansainvälisessä mittakaavassa toimiviin rikollisjärjestöihin;

10. kiittää tutkivaa journalismia, joka nosti esille vakavia huolenaiheita korruptiosta Fifassa ja MM-kisojen isäntämaiden valintamenettelyssä; kannustaa tähän liittyen kaikkia urheilujärjestöjä luomaan tehokkaan sääntelykehyksen väärinkäytösten paljastajien toiminnan helpottamiseksi ja heidän suojelemisekseen;

11. ilmaisee pitkäaikaisen näkemyksensä, että korruptio Fifassa on räikeää, systeemistä ja syvälle juurtunutta, ja katsoo, että järjestö on vahingoittanut vakavasti kansainvälisen jalkapallon rehellisyyttä ja sillä on ollut tuhoisa vaikutus kaikentasoiseen jalkapalloiluun huipputason ammattilaisjalkapalloilusta ruohonjuuritason amatööriseuroihin;

12. tähdentää, että tämän korruptoituneen kulttuurin ei pidä antaa tahrata jalkapallon, maailman suosituimman urheilulajin, mainetta ja että lajia olisi suojeltava Fifan nykyisten tapahtumien vaikutuksilta sen sijaan, että siihen lyötäisiin niiden takia häpeäleima;

13. muistuttaa, että jalkapallolla ja urheilulla yleisesti on erittäin positiivinen vaikutus miljoonien kansalaisten ja eritoten nuorten jokapäiväiseen elämään;

14. on tyytyväinen Joseph Blatterin eroon Fifan puheenjohtajan tehtävästä sekä käynnissä olevaan rikostutkintaan; kehottaa Fifan hallitusta toteuttamaan rakenneuudistuksia avoimuuden ja vastuuvelvollisuuden luomiseksi sekä avointen, tasapainoisten ja demokraattisten päätöksentekomenettelyjen varmistamiseksi Fifassa, myös uuden puheenjohtajan vaaliprosessissa, sekä omaksumaan nollatoleranssilinjan urheilussa esiintyvän korruption suhteen;

Torstai 11. kesäkuuta 2015

15. on kuitenkin syvästi huolissaan siitä, että Fifan uskottavuus kansainvälisen jalkapallon johtoelimenä ja tarvittavat kiireelliset uudistukset eivät voi edes päästä todella alkuun ennen kuin uudet johtajat on nimitetty, mihin voi Fifan sääntöjen puitteissa kulua vielä yhdeksän kuukautta; kehottaa Fifaa näin ollen valitsemaan avoimella ja osallistavalla tavalla sopivan väliaikaisen puheenjohtajan Joseph Blatterin korvaamiseksi välittömästi;

16. muistuttaa, että urheilun alan hyvä hallinto on edellytys urheilujärjestöjen itsenäisyydelle ja itsesääntelylle avoimuuden, vastuuvelvollisuuden ja demokratian periaatteiden mukaisesti, ja korostaa, että urheilussa esiintyvän korruption suhteen on noudatettava nollatoleranssia; painottaa, että kaikkien sidosryhmien on oltava asianmukaisesti edustettuina päätöksentekoprosessissa, ja toteaa, että on mahdollista ottaa käyttöön muiden urheilujärjestöjen parhaita käytäntöjä;

17. kehottaa Fifaa antamaan varauksettoman sitoumuksen tarkastella läpikotaisin menneitä ja nykyisiä päätöksiä ja noudattaa täyttä avoimuutta tulevaisuudessa muun muassa toiminnallisen ja ylemmän johdon palkkioiden suhteen, jotta saadaan perustettua sisäiset itsesääntelymenettelyt ja tehokkaat havainnointi-, tutkinta- ja seuraamusmekanismit;

18. katsoo, että tässä uudelleentarkastelussa olisi käsiteltävä Fifan perussääntöä, rakennetta, menettelyohjeita sekä toimintatapoja ja käytäntöjä, hallituksen jäsenten ja puheenjohtajan toimikausien rajoittamista ja heihin sovellettavia riippumattomia due diligence -tarkastuksia sekä ulkoista ja täysin riippumatonta tilintarkastusta, jossa arvioidaan Fifan tilinpäätösten luotettavuutta;

19. kehottaa Fifaa soveltamaan johtoonsa ja hallitukseensa tiukkoja eettisiä normeja ja käytännesääntöjä sekä asettamaan niitä valvomaan riippumattoman valvontaelimen;

20. kehottaa kaikkia urheilun hallintoelimiä sitoutumaan hyviin hallintokäytäntöihin ja avoimuuden lisäämiseen, jotta vähennetään korruption uhriksi joutumisen todennäköisyyttä; suosittelee tässä yhteydessä, että tasapainoinen sukupuolijakauma otetaan paremmin huomioon kaikkien organisaatioiden johtokuntien ja hallitusten jäsenten nimittämisessä erityisesti siksi, että muistettaisiin, että urheilu ja varsinkaan jalkapallo eivät ole miesten etuoikeus; uskoo, että avautuminen lisäisi seurattavuuden mahdollisuuksia;

21. pyytää kaikkia sponsorisopimuksen tehneitä ja lähetystoiminnan harjoittajia vaatimaan ja tukemaan Fifan uudistusprosessia antamalla julkisia lausuntoja korruption torjumisesta urheilussa ja toimimaan sanojensa mukaisesti pitäen yllä painostusta;

22. pyytää UEFAa ja kansallisia jalkapalloliittoja lisäämään ponnistelujaan perinpohjaisten uudistustoimien ja eritoten tämän päätöslauselman suositusten toteuttamiseksi Fifassa vuoden 2016 loppuun mennessä sekä suoraan että Fifan hallituksessa ja kansallisissa jalkapalloliitoissa toimivien edustajiensa välityksellä;

23. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan hyvään hallintoon liittyviä toimia EU:n urheilualan työsuunnitelman puitteissa ja asettamaan ne etusijalle sekä varmistamaan, että kansalliset urheiluliitot osallistuvat kattavasti toimintaan hallinnon parantamiseksi sekä Euroopassa että kansainvälisellä tasolla;

24. kehottaa komissiota koordinoidusti jäsenvaltioiden kanssa ja yhteistyössä Interpolin, Europolin ja Eurojustin kanssa toteuttamaan kaikki asiaankuuluvat toimenpiteet, muun muassa täytäntöönpanon tehokkaan valvonnan, puuttumaan kaikkiin Fifan ja kansallisten jalkapalloliittojen toimihenkilöiden lahjontaan unionin alueella mahdollisesti viittaaviin merkkeihin, tehostamaan lainvalvontayhteistyötä unionissa yhteisten tutkintaryhmien ja syyttäjäviranomaisten välisen yhteistyön avulla;

25. korostaa, että koska korruptio urheilussa on luonteeltaan kansainvälistä, sen torjunta vaatii tehokkaampaa yhteistyötä kaikkien sidosryhmien, kuten viranomaisten, lainvalvojien, urheilun alan, urheilijoiden ja kannattajien, välillä ja että myös asiaa koskeviin valistus- ja ennaltaehkäisytoimiin on kiinnitettävä huomiota;

26. pitää myönteisenä Erasmus+ -ohjelmaan kuuluvaa uutta urheiluohjelmaa, jolla tuetaan kansainvälisiä valistushankkeita urheilun rehellisyyteen ja eettisyyteen kohdistuvien rajat ylittävien uhkien, esimerkiksi dopingin, sopupelien ja väkivallan, sekä kaikenlaisen suvaitsemattomuuden ja syrjinnän torjumiseksi ja hyvän hallintotavan edistämiseksi ja tukemiseksi urheilun alalla;

27. kehottaa jäsenvaltioita ja urheiluseuroja tarjoamaan urheilijoille ja kuluttajille asianmukaista tietoa ja valistusta jo varhaisesta iästä lähtien ja kaikilla urheilun tasoilla, niin amatööri- kuin ammattilaistasolla; kannustaa urheilujärjestöjä luomaan ja ylläpitämään kattavia ennaltaehkäisy- ja valistusohjelmia, joihin sisältyy seuroille, liigoille ja liitoille suunnattuja, erityisesti alaikäisiä koskevia selkeitä velvoitteita;

28. pitää myönteisenä äskettäistä sopimusta neljännestä rahanpesun vastaisesta direktiivistä ja tukee kaikkien uudessa lainsäädännössä säädettyjen keinojen ennakoivaa käyttöä tämän ongelman ratkaisemiseksi; kehottaa komissiota jatkuvasti seuraamaan EU:n rahanpesun vastaista lainsäädäntöä, jotta varmistetaan, että se riittää korruption torjumiseen urheilussa ja unioniin rekisteröityneiden urheilun alan hallintoelinten ja niiden toimihenkilöiden valvonnan varmistamiseen;

29. vaatii, että korruption torjuntaan Fifan hallinnossa on liityttävä myös Fifan, EU:n, jäsenvaltioiden ja muiden sidosryhmien antamia selkeitä sitoumuksia ja niiden toteuttamia toimenpiteitä muiden urheilujärjestöihin liittyvien rikosten torjumiseksi, erityisesti sopupelien, jotka liittyvät usein kansainvälisessä mittakaavassa toimivaan järjestäytyneeseen rikollisuuteen;

30. korostaa tarvetta sisällyttää kaikkiin tuleviin ammattilaisurheilun ja erityisesti jalkapalloilun uudistuksiin urheilijoiden, valmentajien ja joukkueiden oikeuksien suojelua koskevia olennaisia määräyksiä; painottaa tässä yhteydessä, että on tärkeää puuttua kolmansilla osapuolilla eurooppalaisessa urheilussa olevaan oikeuteen omistaa pelaajia;

31. tukee New FIFA Now -kampanjan kehotusta perustaa itsenäinen, valtioista riippumaton Fifan uudistuskomissio, jota valvoo riippumaton kansainvälinen järjestö;

32. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Kansainväliselle jalkapalloliitolle (Fifa), Euroopan jalkapalloliitolle (UEFA), kansallisille jalkapalloliitoille, Euroopan jalkapallon ammattilaisliigojen yhdistykselle (EPFL), eurooppalaisten seurojen yhdistykselle (ECA) ja kansainväliselle ammattilaispelaajayhdistysten liitolle (FIFPRO).